

Kjer je stanje tako in kjer so vrh tega vajenci še otroci revnih staršev, bi se smeli pritegovati h pokrivanju stroškov za strokovno nadaljevalno šole preko solarine pač moštri, ne pa starši vajencev. Uredba pa opro-

šča mojstre tozadevno še tistih dolžnosti, katere jim zakon nalaga. Iz vseh teh razlogov z uredbo tudi v pogledu načina, kako se osiguravajo materialna sredstva strokovnega šolstva, ne moremo biti zadovoljni.

Le ena je resnica...

Le ena je resnica, in ta je, da prebivamo Jugoslovani že nad 1300 let ob krških obalah sinjega Jadrana, da slavna naša povestnica baš tam naokoli zaznamuje najsilnejša dela naših prednikov in da se je slovensko bogoslužje tam najkrčeviteje držalo in obdržalo do današnjih dni.

Kaj pa trdijo naši nasprotniki? Neuki državljani zapadnih naših sosedov je trdno prepričan, da se godi njegovi materi domovini krivica in da tisoči njegovih bratov in sestra ječi pod krutim tujim jarmom vzdolž vzhodne obale Jadrana. In to ni le mišljenje preprostega človeka tam onstran, enako mislijo zavedno ali nezavedno tudi inteligenčni sloji, saj jim tucati družtev pod krinko narodne obrane dan za dnem dopovedujejo, da je Dalmacija njihova zemlja in da je Jadran njihovo morje. Baš najnovejša izdaja njihovega turističnega društva nam je to ponovni dokaz.

In kolikšna je naša protitež na tehtnici onih ogabnih laži? Skoro ne dovolj močna, da bi prinesla ravnovesje.

Najučinkovitejša protitež bo naša narodna zavest. Ob njej se bodo razbili vsi zahrbtni in nečedni poizkusi nevoščljivcev in lakomnikov, utihnila bodo natočevanja gostobesednikov in zrušila se bo trhla stavba njihovih bleščočih laži ob naši narodni zavesti! Ali pa je narodna zavest pri nas že dovolj razvita, da bi mogla računati na tolikšno zmago? Ali si je sleherni jugoslovanski državljani svest svojih narodnih pravic, pa tudi dolžnosti?

V vsaki duši tli iskrica narodne zavesti. Rodila se je s človekom, dete jo je srkalo iz materinih prsi, mladeniču in možu, dekletu in ženi pa zbudimo spet to zavest, priključimo jo na beli dan in gojimo jo potem skrbno kot najobčutljivejšo in najzlahnejšo cvetko, da se razbóhoti do nesluhnih veličin.

Dopovejmo našemu človeku, da je svobodni sin svobodne Jugoslavije, ki se ji tretjina njenih obširnih meja namaka v biserne vale azurnega Jadrana. Nanj usmerimo vse njegovo mišljenje, saj baš morje je naša narodna in državna bodočnost.

Pomorska država smo, pa le premalo se tega zavedamo, pa le premalo to cenimo. To prednost spoznavajo in občutijo naši sosedi bolj od nas samih. Menda se ne bomo šele po njih učili ceniti lastnih dobrin?

Proti številnim narodno-obrambnim pomorskim društvom drugih narodov imamo Jugoslovani le svojo »Jadransko stražo«. Pred dvajsetimi leti sta jo rodila ljubezen do našega morja in življenjska nujnost narodnega in državnega našega obstoja. Naše dete je to in zato vredno vse ljubezni, saj tudi ono samo propoveduje ljubezen do rodnega morja in njegovih skalnih čeri in njegovih ljubkih otočkov in njegove razorane obale od Bojane do Rečine. Pa še višje gori do Soče sega naš življenjski in objema naš Jadran našo zemljo.

Baš Slovenci smo izgubili svojo jadransko obalo, in zato bi nam moral postati Jadran simbol sreče in svobode in vsi bi morali pod prapor »Jadranske straže«, pod buzdovan kraljeviča Marka.

Po vsej širini državi je razpredla »Jadransko stražo« svoje čudotvorne niti, ni ga večjega kraja, ki bi mu bila neznan, ni inteligenta, ki bi mu bila tuja. Nad sto tisoč članov šteje naša pomorska narodno-obrambna organizacija, okoli šest sto krajevnih odborov in poverjeništev vsebuje. Pa kaj je to proti 14 milijonom prebivalstva!

Leto za letom izdaja krasno revijo pod imenom »Jadranska straža«, njeni lični žepni koledarčki so iskani, zelo priljubljen je koledar »Naš mornar«, svojevrstne so ostale številne publikacije. Da omenim le divno delo univ. prof. dr. Grge Novaka »Naše more«, ki je izšlo že v drugi nakladi. Ta knjiga pač ne bi smela manjkati v knjižnici nobenega inteligenta kot tudi v nikaki javni knjižnici.

Sezi po vsem tem, listaj, citaj, da se prepričaš o ogromnem delu organizacije za naše morje in pomorstvo na kulturnem in gospodarskem polju! Ze samo to bo uverilo o namenu in pomenu pomorsko-obrambne organizacije, o njeni umetnosti, vrednosti in potrebi, kogar česti dogodki krute vsakdanjosti še niso dovedli do teh misli.

V naši banovini ostojata v Ljubljani in Mariboru oblastna odbora »Jadranske straže«. Vsak izmed njiju imata več podrejenih mestnih odborov in poverjeništev. Vse pa družijo centrala v primorskem Splitu. Organizacijo vodi bivši primorski ban zaslužni dr. Ivo Tartalja, ljubljanskemu oblastnemu odboru predseduje pomočnik bana dr. Otmar Pirkmajer, mariborskemu obl. odboru načeljuje dr. Fran Lipold, skupne posle obeh slovenskih obl. odborov pa rešuje banovinska eksekutiva JS v Ljubljani pod predsedstvom g. dr. Pirkmajer.

Posebna pozornost se posveča mladini, ki je organizirana v Podmladku Jadranske straže že po vsej državi, najmočnejši pa je Podmladek JS v dravski banovini. Nad 65.000 mladih stražarjev in stražaric se v več kot 700 solah navdušuje za naš Jadran.

Pa tudi banovinska eksekutiva JS skrbi za svoj naraščaj. Ustanovila je poseben socialni sklad, ki naj omogoči mladini obisk morja in daljše bivanje ob njem. Zgraditi hoče svoji mladini dom ob Jadranu in že letos pojdejo Podmladkarji in Podmladkarice za nekaj tednov na morje. V socialni fond se zbirajo dohodki prireditelj, prostovoljni prispevki in dobiček od izdaj JS. Oblastni odbor JS v Ljubljani je izdal krasne razglednice Nj. Vel. kralja in prestolonaslednika Petra, pokrovitelja JS, izdal je umetniško izdelane koleke po 25 in 50 p ter po 5 Din. Mladina, ki to razpečava, dela za svoj dom ob morju.

Da se velika misel JS med narodom še bolj utrdi, priredi Obl. odbor JS v Ljubljani v dnevi od 28. aprila do 6. maja v svojem področju »Jadranski teden«. Proslavile ga bodo tudi vse šole v banovini. Obširen je program jadranskega tedna v Ljubljani. Akademija vseh ljubljanskih srednjih, strokovnih in meščanskih šol, javna tombola, predstava v operi, predavanje pomorskih filmov, vsak dan radijsko predavanje o našem morju in pomorstvu, zabavni večer in k sklepu velika matineja vseh gospodarskih krogov za poživljenje vprašanja zveze Slovenije z morjem. Ves čisti dohodek gre v socialni sklad.

Tudi v jadranskem tednu bomo kot vedno na svojem mestu.

Kdo je v prednji vrsti pa delu za nacionalni pokret med našim narodom, na čigavih ramah sloni levji del tega sladkega bremena in po kom se narod dviga ali pada?

Učitelj je to! Narodni učitelj. On je tudi spoznal veliki pomen Jadranske straže ter se je oklenil z vso verno. Vanj tudi stavlja organizacija največje nade. In učitelstvo tudi JS ne bo razočaralo.

Ne zametujmo onega s čimer nas je do brotna Usoda razkošno obdarila in za kar naš zavidajo milijoni sosedov! Učimo se od večeraj, delajmo danes in mislimo na jutri ter čuvajmo naše morje!

Redukcija draginjskih doklad poročenim uradnicam

Primerjava		uradnikom VII. skupine:	
o znižanju osebnih drag. doklad por. aktivnih uradnic po uredbi z dne 11. aprila 1934.		I. dr. razr. 3810.—	581.25 15.2
		II. " " 3310.—	393.75 11.9
		III. " " 3310.—	318.75 10.2
Državna uradnica IX. skupine omožena z: uradnikom III./1. skupine:		uradnikom VIII. skupine:	
sta imela skupnih dohodkov v:	po uredbi se jima znižajo prejemki za:	znižanje %	
I. dr. razr. 7320.—	775.—	10.5	I. dr. razr. 3555.— 581.25 16.3
II. " " 6720.—	525.—	7.8	II. " " 3255.— 393.75 12.1
III. " " 6660.—	425.—	6.3	III. " " 2855.— 318.75 11.1
uradnikom III./2. skupine:		uradnikom IX. skupine:	
I. dr. razr. 6770.—	775.—	11.4	I. dr. razr. 3300.— 581.25 17.6
II. " " 6270.—	525.—	8.3	II. " " 2800.— 393.75 14.0
III. " " 6070.—	425.—	7.0	III. " " 2600.— 318.75 12.2
uradnikom IV./1. skupine:		uradnikom X. skupine:	
I. dr. razr. 5820.—	775.—	13.3	I. dr. razr. 3100.— 387.50 12.5
II. " " 5320.—	525.—	9.8	II. " " 2600.— 262.50 10.0
III. " " 5120.—	425.—	8.3	III. " " 2400.— 212.50 8.8
uradnikom IV./2. skupine:		uradnikom pripravnikom po § 23./1.:	
I. dr. razr. 4920.—	775.—	15.77	I. dr. razr. 3165.— 387.50 12.2
II. " " 4420.—	525.—	11.8	II. " " 2675.— 262.50 9.8
III. " " 4220.—	425.—	10.0	III. " " 2475.— 212.50 8.6
uradnikom V. skupine:		uradnikom pripravnikom po § 23./2.:	
I. dr. razr. 4550.—	775.—	17.0	I. dr. razr. 2970.— 387.50 13.0
II. " " 4050.—	525.—	13.0	II. " " 2470.— 157.50 6.3
III. " " 3850.—	425.—	11.0	III. " " 2270.— 127.50 5.6
uradnikom VI. skupine:		uradnikom pripravnikom po § 23./3.:	
I. dr. razr. 4150.—	775.—	18.6	I. dr. razr. 2855.— 387.50 13.5
II. " " 3650.—	525.—	14.3	II. " " 2355.— 157.50 6.7
III. " " 3450.—	425.—	12.2	III. " " 2205.— 127.50 5.8

Splošne vesti

JADRANSKI TEDEN

Nikjer v državi se ni organizacija Jadranske straže toliko razširila kot v dravski banovini, ki se v polni meri zaveda pomena morja in trg. zveze z njim ter zato širi zanimanje za svoj pokret med vsemi sloji prebivalstva.

Da se bo pomorska zavest v našem narodu in osobito še v Sloveniji še bolj utrdila in ukoreninila, priredi Oblastni odbor JS v Ljubljani sporazumno z mariborskim Oblastnim odborom v dnevi od 28. aprila do 6. maja t. l. »Jadranski teden«. Sodelovalci bodo odrasli in mladina in bo to ponovno javna manifestacija za svoje morje in potrebno zvezo z njim.

V tem času naj bi se miselnost slehernega Slovenca koncentrirala na naše pomorske probleme.

V informaciji glede »jadranskega tedna« v Ljubljani navajamo sledeče:

28. aprila: akademija ljubljanskih Podmladkov v Unioinu z izbranim programom.

29. aprila: zjutraj budnica, dopoldne predavanje, v radiu, popoldan velika tombola na Kongresnem trgu.

30. aprila: 2urna radio-reportaža o morju od 20. do 22. Načelni nagovor dr. Pirkmajerja, predsednika O. O. JS, potpisno kramljanje s spremljevanjem reproducirane glasbe, solospesov, kvarteta itd. Predstave v operi in v kinu. Prodaja kolekov JS po mestu. Izložbo v stilu belo-modrega tedna.

5. maja: velika družabna prireditev K. O. JS na Taboru, pevski zbor »Tabor« zapoje himno Jadranske straže. Delakova izvaja s svojo plesno skupino pomorske plese, šentjaskovski oder daje odlomek iz Bučarjeve opere »Studentje smor«.

6. maja: veliko zborovanje na Kongresnem trgu o pomenu in uresničenju železniške

in avtomobilske zveze Slovenije z morjem. Priredita O. O. JS v Ljubljani in akcijski odbor za zvezo Slovenije z morjem. Govorili bodo gospodarstveniki.

Osobito opozarjamo tudi na materialni smoter tega tedna v prid socialnemu skladu JS dravske banovine za mladino, ki obstoji v tem, da se čimprej zgradi mladini ob morju prepotrebno okrevališče in da se tako vzgoji telesno in moralno zdrav in odporen naraščaj.

Prepričani smo, da bo naše učitelstvo s polnim razumevanjem in požrtvovalnim prizadevanjem pripomoglo s svojim sodelovanjem do čim večje manifestacije za naš Jadran ter s tem za čimprejnjše uresničenje teženj.

Čuvajmo naše morje!

O STROK.-NADALJEVALNEM ŠOLSTVU. POSEBNA BROŠURA

Te dni bo predložena gospodu ministru trgovine in industrije uredba o organizaciji pouka na strokovno nadaljevalnih solah.

Mislimo, da bomo storili koristno delo, če predložimo baš ob tej priliki naši javnosti statistično gradivo o vajencih in strokovnem šolstvu v dravski banovini.

Strokovno šolstvo je v tej banovini gotovo najstarejše in najbolj razvito. Nova urejevanja tega vprašanja morajo imeti pred očmi vse, kar dobrega postojata, in morajo spreminjati le k boljšemu, v nobenem slučaju pa ne k slabšemu.

Poleg statističnega gradiva, ki ga je zbral z veliko ljubeznijo do stvari naš stari strokovni delavec na tem polju, gospod Josip Berdajs ob sodelovanju Delavske zbornice, obrtnih združenj in vodstev obrtnih šol, priobčujemo v knjižici k raznim aktualnim vprašanjem članke naših šolskih praktikov, ki so

dejanjih, »Mucij Levoroki« pa prizor iz stare rimske zgodovine. Knjižici je dodan tudi napjev »Me Sokoličice« igrici Smiljančev in Smiljančev.

V sedmi knjižici je »Dediščina«, drama v enem dejanju in pripovedni spisi: »Najlepši dnevi« — »Bodreževa Katarina« — »Kosirnikov Janezek« — »Pogreb Zakolarjeve gospodinje« — »Proščenje pri Treh farah«, pestre slike iz Bele Krajine. Kot dodatek je v tej knjižici: »Prešeren in njegova doba«. Prvotni spis iz l. 1905.

V osmi knjižici so zbrani pripovedni spisi: Fantje od fare — Materina smrt — Skrb — Bukve na Gorjancih in Stric Robas.

V deveti knjižici je zbral: Vesele zgodbe — Legende — Basni — Pravljice in pripovedke, v prosti in vezani besedi.

Za zaključek nam je nanizal pesnik v deseti knjižici pesmi: Vesele pol, pol žalostne — Pesmice o živalih — Pisano življenje iz našega kraja in Drobntne.

Oprema knjižic je vzorna in izbrana, zato smo prepričani, da se bodo Ganglovi zbrani spisi skoraj preselili iz »Učiteljske tiskarne« v mladinske knjižnice in k mladini po vseh naših, tudi najoddaljenejših krajih. Knjižice in pisatelj zaslužijo to priznanje.

Da pa bo to vsem mogoče, je poskrbela založnica z nizko ceno in prav ugodnimi plačilnimi pogoji, saj stane vsaka, v platno vezana knjiga le 42 Din. vsa zbirka pri takojšnjem plačilu pa samo 320 Din. Zbirko pa morejo ljubitelji lepe knjige naročiti tudi na 12 zaporednih mesečnih obrokov po 32 Din. V polusne vezana zbirka stane 120 Din več, v celo usnje pa 180 Din več.

Solske in sokolske knjižnice, sezite po lepi in bogati zbirki svojega vzornika in ljubljence in oplenite z lepim čtivom srca naše dece!

Lojzetu Bercétu v spomin!

Božja narava se probuja in procvita, vse se veseli lepe pomladi, ki pa ne more več prebuditi tovariša Alojza Bercéta. Vzoren narodni prosvetitelj, vzoren mož in oče je legel le prerano v hladni grob. Na Vel. soboto, ko se vse pripravlja k vstajenju nebeškega stvarnika, je Lojze zapustil drage svoje, svoj stan, svoje prijatelje in le brzojavke so poročale širom banovine in tja v neodrešeno ozemlje žalostno in večini nepričakovano vest. Ob žalostnem klenkanju ljubljanskih zvonov so ga spremili na Vel. ponedeljek ob ogromni množini prijateljev in znancev in z vsemi vojaškimi častmi — bil je rez. pešad. kapetan I. kl. — k zadnjemu počitku. Po v srce segajočih molitvah so se poslovili od njega načelnik kmet. oddelka kralj. banske uprave, svetnik-ing. Zidanšek, sreski šolski nadzornik za Ljubljano-okolico, tov. Urbančič in podpredsednik konjiškega učiteljskega društva tov. J. Kržič, proslavljajoč ga kot marljivega in vestnega kulturnega in gospodarskega delavca in dobrega stanovskega tvariša.

Pokojni Lojze je bil rojen majnika 1896. v Dornbergu na Vipavskem v ugledni in narodni hiši, ki je dala poleg več bratov in sestra kar 3 učitelje, starejšega, šele pred 5 meseci umrlega Jožefa, mlajšega Rafaela in sedaj umrlega Lojzeta. Ta je dovršil goriško učiteljske pomladi 1915., tik pred vstopom Italije v svetovno vojno; pozvali so tako tudi njega in je prebil v njej 3 in pol leta, t. j. do razpada Avstrije. Vrnivši se v svojo, medtem že po Italiji zasledeno ožjo domovino, je nastopil učiteljsko službo v Zaloščah tik rojstne vasi, kjer je uspešno deloval le nekaj mesecev. V sled svoje narodne zavednosti — bil je že v solah in pri vsojakih goreč rodoljub — je prišel kaj kmalu pri takratni italijanski voja-

ški in politični upravi v nemilost. Odsel je spomladi 1919. leta preko meje in se takoj pridružil borcem za Koroško. V vojni zrahljano zdravje pa mu je onemogočilo izvrševanje težjih poslov, vsled česar mu je svobodna domovina nudila lažjo službo in ga poslala kot podporočnika za šefa železniške policije v Zidani most.

Ni pa našel v vojaški službi popolnega zadovoljstva, sledil je svojemu srcu in svojemu poklicu ter nastopil v nov. 1919. učiteljsko službo v Cadramu pri Konjicah. Vstopil je takoj v sokolske vrste in je bil društvu v Oplotnici najmarljivejši sodelavec in tajnik. Povsem se je posvetil šolji in vzgoji naroda, dasiravno je zadeval pri svojem delu na malo zavedne povojne elemente, kar pa je le podžigalo njegovo delavnost. V Cadramu si je tudi izbral za življenjsko družico tovarišico Katko Plevnikovo, ki mu je bila ob popolnem razumevanju zvesta pomočnica pri vsem njegovem delu.

Jesen leta 1922. je prevzel upraviteljsko mesto v Spitaliču pri Konjicah, kjer je deloval polnih 10 let. Kljub boleznim je posvetil v tej dobi vse svoje moči povzdigu šole ter splošnemu kulturnemu in gospodarskemu napredku svojega šolskega področja. Mnogo za slug si je pridobil pri vodstvu občinske uprave in živ. selekcijske zadruge. Ustanovil je s svojim bratom Tonetom sokolsko četo, ki se je prav lepo razvijala pod njegovim vodstvom. Bil je tudi dolga leta delaven odbornik in nazadnje predsednik najmlajšega učiteljskega društva. Uredil si je prav lepo šolski vrt. Sploh je bil vsestransko marljiv kot čebelca — saj je tudi bil vzoren čebelar v svojem okolju — in je prejel za svoja dela in zasluge nešteto pohvalnih priznanj.

Bolezen pa je bila močnejša od njegove volje, iskal si je zdravja po klinikah in bolnišcah, vendar zaman. V upanju, da si vendar-le

izboljša zdravje, je zaprosil k Sv. Jakobu ob Savi, kamor je prišel l. 1932. za šol. upravitelja. Tudi tu je z neverjetno energijo nadaljeval svoje plodonosno delo, toda usoda je hotela drugače. Kako težka je bila njegova ločitev od ljubljene soproge in treh sinčkov, ve le oni, ki ga je videl v poslednjem trpljenju v ljubljanski bolnici. Njegova prerana smrt pomeni najhujši udarec njegovi družini, ki je izgubila z njim ljubljeno in ljubečega »ateka«. Mladina je izgubila z njim pravičnega in dobrotnega voditelja in vzgojitelja, za njim iskreno žaluje njegovi stanovski tovariši in številni prijatelji, ki ga bodo ohranili v častnem spominu.

E. L. Gangl: Moja pot

Za Veliko noč smo dobili še pet novih knjig zbranih spisov za mladino. Naše knjižnice je obogatil E. Gangl skoraj hkrati z desetimi bogato opremljenimi knjigami, za kar je poskrbela na eni strani Učiteljska tiskarna, na drugi pa profesor Saša Santel, ki je vse knjižice bogato in prav izbrano ilustriral.

Lepo delo je dotiskano in roma v svet — v naše šolske in mladinske knjižnice in med našo šolsko in sokolsko mladino.

Težki so časi vendar smo prepričani, da bodo počastile svojega prijatelja — učitelja-pedagoga in sokolskega prvaka vse šole in sokolske edince s tem, da bodo uvrstile v svoje knjižnice svojega vzornika in ljubljence.

Ker smo o prvih petih knjigah že spregovorili, naj omenimo ravnokar izišle.

V šesti knjižici imamo zbrane gledališke igre. Za razne slavnostne prilike bo prav primerna »Naše gore liste«. Za razne sokolske prireditve pa: »Smiljančevci in Smiljančevci«. »Pravda zaradi jajca« je veseloigra v dveh